

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum verbi persona post incarnationem fuerit
co[m]posita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

posito vno non est nisi vnicum. Si vero esse existenter extentiue accipiatur pro omni eo de quo dicitur siue per prius siue per posterius, sic in Christo & in quolibet supposito creato, in quo est aliqua natura creata materialis sunt plura esse, quorum vnum est esse substantiæ; reliqua vero quonia sunt esse inexistentiæ.

16. Primū patet faciliter, quia esse substantiæ sequitur naturam per se subsistentē, vel secundum quā suppositum est per se subsistens, sed tales naturæ non possunt plurificari in vno supposito, quia quæ differunt secundum subsistentiam differunt secundum suppositum, ergo in vno supposito non possunt esse plura esse substantiæ.

17. Secundum patet dupliciter. Primū, quia magis com petit naturæ humanæ in Christo habere proprium esse, præter esse suppositi quam cōpetat accidenti habere proprium esse in subiecto præter esse subiecti, sed accidens habet proprium esse in subiecto præter esse subiecti, ergo natura humana in Christo habet proprium esse præter esse suppositi. Probatio minoris, quia si accidens non haberet in subiecto aliud esse præter esse subiecti tunc non posset à subiecto separari, nisi corrumpere quod quod amitteret totum esse quod prius habuisset, sicut fuit dictum prius de humana natura in Christo. Hoc autem est falsum (vt patet in sacramento altaris) ergo &c.

18. Secundū, quia intimus sequitur esse ad essentiam & agere ad potentiam. Sed in Christo multiplicatur agere secundum multiplicationem potentiarū, ergo in Christo multiplicatur esse secundum multiplicationem essentiarum.

19. Tertiū, quia plus dependet quāritas, & alia accidentia communia ab esse quā dependeat color a quantitate, sed color non posset remanere in subiecto remota quantitate, ergo nec quantitas, nec aliquid accideō posset esse in natura humana amoto esse quod intimus sequitur ad ipsam quā quandoq; aliud. Cū igitur in natura humana existente in Christo fuerit quantitas, & reliqua accidentia, necessarium est quod in ipsa fuerit proprium esse quod præexigitur ad omnia illa. Prima ergo opinio quæ ponit tantum vnum esse in Christo loquitur de esse substantiæ quod est simpliciter esse suppositi: sicut patet ex primo argumento quod cōcludit esse vnum esse in Christo ex veritate suppositi subsistentis & illud verum est. Secunda vero opinio loquitur generaliter de esse existentie prout est commune ad esse substantiæ & ad esse inexistentiæ, vt patet in omnibus argumentis.

20. Sed quia duæ vltimæ rationes primæ opinionis nō tunc probare quod non sit aliquo modo nisi vni esse in Christo: ideo respondendū est ad eas. Cū enim dicitur secundo loco, quod in eodē supposito omnia sunt quata & extensa per vnā quātītātē, &c. Dicendum est quod non est simile de quantitate & de esse, quia quantitas est vnus ratio in omnibus que sunt in eodem supposito, & ideo nō potest plurificari, sicut nec plures albedines in eodem subiecto, esse autem cū non sit vnus ratio in omnibus, sed diuersarum, quia est de transcendentibus, potest plurificari secundū pluralitatem naturarum quas sequitur: imō si acutius consideretur illa ratio si aliquid valeret, æquē concluderet in vno supposito tantum esse vnā essentiam, sicut vnum suppositum, quia sicut quātītātē aliqua dicuntur quantum ad esse essentiae, quemadmodū per esse dicuntur entia quantum ad esse existentie. Si ergo per vnitatem quantitatis in vno supposito sufficienter cōcluditur vnitas esse existentie, eadem ratione potest cōcludi vnitas esse essentiae quod est manifeste falsum.

21. Ad tertium dicendū quod illud dictū Arist. 4. meta. sic est intelligendū quod accidentia non sunt entia, nisi quia entis, non quia accidens non habeat aliud esse ab esse subiecti, sed quia esse quod dat subiecto, nō potest secundum naturam habere nisi esset in subiecto.

22. AD rationes principales. Ad primam dicendum quod humana natura nō potest existere per solum esse diuinū: Et cū probatur quod imō, quia cū prædicatur esse tertio adiacens sufficit ad verificationem propositionis quod res importate per subiectum & prædicatum conueniant in eodem supposito. Dicendū quod nō est verum, imō ad verificandū omnem propositionem, quæ dicitur hoc est hoc, requiritur aliqua essentialis identitas prædicati cum

subiecto. Nec sufficit identitas secundum suppositum, nec secundum inhaerentiā. Quod patet vbi prædicatur abstractum de abstracto, vt albedo est color, vel concretum de concreto in substantialibus, vt homo est animal, & idem est cum prædicatur denominatiuū de alio, vt cū dicitur homo est albus, & album est musicū, verificatur enim propositio pro supposito quod importatur idem ex parte subiecti & prædicati vt sit sensus, homo est albus, id est, homo est suppositū habens albedinem, & album est musicū, id est, subiectū habens albedinem est subiectū habens musicam nunquā enim inhaerentia sufficit ad verificandū propositionem dicentem hoc est hoc, alioquin posset dici homo est albedo quod nō est verum. Sed facit solum denominationem in obliquo vt patet in dictis expositionibus & hoc modo verificatur ista, filius Dei est homo ratione identitatis realis suppositi importati per subiectū & prædicatum sub hoc sensu filius dei est homo, id est, filius dei est suppositum habens humanitatem, & non ratione formalis conuenientie in supposito, quia tunc verificaretur hanc, essentia diuina est humana natura, quia sunt in eodem supposito, quod non dicimus. Cū ergo dicendo natura humana Christi est, si esse stet solum pro esse diuino nihil vnum & idem sit ex parte subiecti & prædicati ratione cuius possit propositio verificari. Oportet si verifietur quod esse stet pro esse creato.

23. Ad secundū dicendum quod ratio falsum supponit, scia licet quod suppositū diuinum incarnatione suppleat vicē causæ materialis vel subiectiue, quia nihil est subiectum nisi respectu eorū quæ sibi inhaerent. Natura enim humana non inhaeret personæ assumentis, & ideo persona assumens non est subiectū seu causa materialis naturæ assumptæ. Dato etiā quod persona diuina posset verē esse subiectū alterius. Tamē per hoc non cōpeteret assumere sibi naturam humanam quæ non est nata esse in altero tantam in subiecto. Ratio autem quare persona diuina potest alienam naturam assumere non est quia suppleat vicem subiecti vel materiae. Sed quia est perfectionis infinitæ ad terminandum alterius dependentiam aliquo modo, sicut radix determinat in se inexistentiā rami infini: propter quod dictum fuit supra prima questione quod incarnatio assimilatur infirmitati.

24. Ad tertium dicendū quod minor est falsa. Nō enim prædicatur humana natura diuina. Cū dicitur cōcretis vē Deus est homo. Sed prædicatur idem suppositum de se ipso connotando oblique circa subiectum & prædicatum diuinitatem naturā vni sub hoc sensu filius Dei est homo, id est, suppositum habens humanitatem.

QVÆSTIO TERTIA.
Vtrum persona verbi post incarnationem fuerit composita.

Tho. 3. q. 2. ar. 4.

Secundū queritur circa eandem opinionem vtrum persona verbi post incarnationem fuerit cōposita. Et arguitur quod non, æquē enim simplex est in diuinis persona sicut essentia. Sed essentia diuina propter sui simplicitatem nō potest esse composita, nec alteri componibilis, (vt patuit in 1. lib. dist. 8.) ergo similiter persona diuina non potest esse composita, nec alteri componibilis.

1. Item compositum melius est cōponentibus ipsum. Sed persona diuina post incarnationem non fuit melior se ipsa ante incarnationem, ergo nō fuit magis composita.

2. **I**n contrarium est quod Damasc. dicit. 3. lib. In domino nostro Iesu Christo duas naturas cognoscimus, vnā autem hypostasim ex vtra compositam. Et arguitur sic per rationem quia sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus & homo vnus est Christus (vt habetur in symbolo Athanasii) Sed homo dicit personam compositam ex carne & anima, ergo Christus dicit personam compositam ex diuina natura & humana.

3. **R**ESPONSI O. Duplex est cōpositio vna huius ex his, alia huius ad hoc. Prima cōpositio est sicut cōpositio hominis ex anima & corpore ex quibus tãquam ex partibus consistit intrinsicè. Secunda cōpositio est accidentis ad subiectum, vel subiecti cum accidente. Non enim subiectum cōpositum est ex subiecto & accidente. Nec accidens ex accidente & subiecto, sed vnum est alteri cōpositum, id est, cum alio positum quāuis aggregatum

ex utroque possit dici compositum ex eis. Tunc ad quæstionem dicendum quod persona verbi post incarnationem non fuit composita prima propositione quæ est huius ex his. Cuius ratio est, quia omne reale compositum dependet ex componentibus tanquam ex partibus constituentibus ipsum, & est posterius ipsis saltem ordine naturæ. Sed personalitas Christi non dependet à natura diuina & humana, tanquam ex partibus constituentibus ipsam, nec est aliud posterius ipsis: imò præexistit saltem alteri naturæ, scilicet humanæ, ergo persona Christi non est composita ex natura diuina & humana.

5 Si autem loquamur de secunda cõpositione quæ est huius ad hoc, adhuc talis sit dupliciter. Vno modo per in hærentiam vnus ad alterum qualis est cõpositio accidentis ad subiectum, & hoc modo persona verbi non est cõposita post incarnationem, quia nec ipsa quæ subiectiuè existit natura humana, nec natura humana potest alicui in hærente. Quod patet per rationem, quia omne quod recipit alicuius in se, per modum in hærentiæ se habet ad ipsum, vt potentia passiuæ ad actum, & sicut perfectibile ad suam perfectionem. Sed persona diuina non potest se habere ad quodcumq; aliud per modum potentis passiuæ, vel per modum perfectibilis, ergo ipsa nõ est cõponibilis alicui per modum in hærentiæ. Alio modo fit talis cõpositio per solam dependentiam habitudinis relatiue, ita vt vnus sit inexistens, aliud verò subsistens terminans respectum & dependentiam inexistens, & hoc modo persona diuina post incarnationem fuit cõposita, quia quæ prius subsistebat in sola natura diuina, post incarnationem terminauit per suam subsistentiam dependentiam naturæ humanæ. Et hoc est quod legitur in 6 synodo sancta Dei ecclesia vnionem verbi ad carnem secundum cõpositionem constituetur, quod est secundum subsistentiam, quia tamen talis coniunctio non proprie dicitur compositio, ideo doctores moderni non multum vniuntur tali modo loquendi.

6 AD primum argu. dicendum quod sicut essentia diuina non est cõposita prima cõpositione quæ est huius ex his, nec secunda quæ est huius ad hoc per in hærentiam, sic nec persona, vtraq; tamen est componibilis alteri naturæ tercio modo, scilicet per habitudinem relatiuam.

7 Ad secundum dicendum quod compositum prima cõpositione vel secunda, quæ est per in hærentiam est melius componentibus. Sed compositum tercio modo non est melius maximè, si alterum secundum se, & ex se omnem perfectionem includat, & sic est de persona diuina respectu naturæ assumptæ cui est vnita ex tempore.

8 AVT ORITA S autè Damasceni intelligenda est de tercio modo cõpositionis & non aliter. Quod autè subiungitur qd sicut anima rationalis & caro vnus est homo, &c. nõ est accipiendum secundum omnem similitudinè, ita vt persona diuina sit verè & proprie composita, sicut persona hominis. Sed quantum ad hoc solum quod sicut persona hominis subsistit in duplici substantia (carne scilicet & anima) sic persona Christi post incarnationem subsistit in duplici natura, diuina, scilicet & humana.

QUESTIO QUARTA.

Vtrum natura humana fuerit vnita filio Dei accidentaliter.

Tho. 3. q. 2. ar. 6.

1 Circa tertiam opinionem queritur, vtrum humana natura fuerit vnita filio Dei accidentaliter. Et videtur quod sic, quia instrumentum vnitur principali agenti accidentaliter, sed natura humana in Christo fuit instrumentum diuinitatis, dicit enim Damasc. 3. lib. quod caro Christi instrumentum deitatis existit, ergo videtur quod natura humana fuerit vnita filio Dei accidentaliter. Item habitus vnitur habenti accidentaliter, vt patet de veste respectu induti, sed humana natura in Christo dicitur habitus, ad Philip. 2. Habitum inuentus vt homo, ergo fuit vnita filio Dei accidentaliter.

2 IN contrarium arguitur, quia quod verè est, id est, substantia nulli accidit, vt dicitur. 1. Physic. Sed natura humana Christi verè est substantia, ergo nulli potest accidere, non fuit ergo vnita filio Dei accidentaliter.

3 RESPONSIO. quæstio hæc vnum supponit & aliud querit, supponit enima qd natura humana fuerit filio

Dei vnita. Et querit de modo vnionis. Suppositio vera est secundum fidem & scripturam, quia sicut dictum fuit prius fides tenet, & scriptura docet, quod filius Dei per incarnationem factus est verus homo, Sed nõ esset verus homo, nisi assumpserit veram naturam humanam. Secundum autem tertiam opinionem ista suppositio non potest esse vera, quia tertia opinio ponit qd corpus & anima in Christo nõ fuerunt inter se vnita, humana autem natura cum sit natura verè composita non est nisi ex partibus suis realiter sibi inuicem vnitis. Et ideo secundum illam opinionem impossibile est dicere, quod filius Dei assumpserit naturam humanam, quæuis possit dici quod assumpserit partes humane nature.

4 Sed nec illud potest verè dici secundum opinionem, quæ ponit in homine esse tantum vniam formam, scilicet animam, quia partes intrinsecæ cuiuslibet nature compositæ manent realiter & secundum suas essentias in composito, sed caro seu corpus diuisum ab anima, si postea anima vniretur non posset manere idem secundum essentiam, quia corrumpetur forma quam prius habuisset & intro duceretur de nouo anima, ergo corpus diuisum ab anima non potest esse realiter pars humane nature, ergo secundum tertiam opinionem Christus nõ assumpserit de natura humana, nisi solam animam, quod est erroneum. Item corpus inanimatum nõ est verè mortis & passiois susceptiuum, sed corpus non vnitum anime nõ est animatum, ergo si Christus tale corpus assumpserit nõ fuisset in ipso mortuus, neq; passus quod est erroneum, propter quod tertia opinio quæ hoc ponit est plane erronea, & sic patet primum.

5 QVANTVM ad secundam quod querit quæstio, scilicet vtrum natura humana fuerit vnita filio accidentaliter. Sciendū est quod naturam humanam vnitari accidentaliter persone diuine potest intelligi multipliciter. Vno modo qd natura humana, quæ est substantia in sui vnione, transseat seu conuertatur in naturam accidentis. Et ille modus fortè non est possibilis, sicut patebit in 4. lib. di. ii. q. 1. & si esset possibilis, tamen secundum eum nõ posset saluari incarnatio secundum quæ dicitur homo natus, passus & mortuus, quia per naturam accidentis ista nõ possunt de filio Dei verificari. Alio modo potest intelligi natura humana aduenire filio Dei accidentaliter, non quia transseat in naturam accidentis, sed quia induit aliqualem modum accidentis, quod potest intelligi tripliciter: vno modo ex hoc solo, quia aduenit enti in actu, nõ tamen coincidit in idem suppositum, & sic vestis aduenit accidentaliter homini. Et hoc modo potest tertia opinio naturam humanam in partibus suis aduenire filio Dei accidentaliter, quasi quoddam indumentum, vt dictum fuit prius in narratione opinionis. Et istud est erroneum, quia ea eo quod aduenit extrinsecè, & per modum habitus nõ fit denominatio quid vel quis sit ille cui aduenit, sed solum qualiter se habet. Si cut homo ratione vestis, nõ dicitur quis neq; quid sit, sed qualiter se habet, quia indurus, habitus enim denominauit habentem solum secundum genus suum quod est sic, vel aliter se habere. Si ergo natura humana aduenire filio Dei accidentaliter per modum habitus secundum eam non posset dici filius Dei quis, vel quid, sed solum qualiter se habens, hoc autè damnatum est per Alexandrum Papam extra de hæreticis, capitulo Cum Christo, vbi dicitur sic: Cum Christus sit perfectus Deus & perfectus homo, quæ temeritate audent quidam dicere quod Christus secundum quod homo non est aliquid. Et ideo tertia opinio, quæ hoc ponit est condemnata tanquam erronea.

6 Alio modo dicitur aliquid aduenire alicui accidens taliter: quia aduenit enti in actu, cedès in vnum secundum suppositum, quia in hæret ei, cui aduenit. Et isto modo nõ videtur possibile, quod aliquid adueniat alicui accidentaliter, nisi conuertatur in naturam accidentis, quia omnis substantia, vel est materia, vel forma, vel cõpositum, materia nulli potest aduenire per in hærentiam cum sit subiectum primum in quo sunt cetera: ipsa autem nullo, forma verò aduenit materiæ per in hærentiam, sed materia cui aduenit non est ens in actu. Sed solum in potentia, substantia verò completa non potest aliter in hærent. Et si posset non tamen sic posset aduenire persone diuine, quæ non potest esse subiectum alicuius in hærentiæ. Relinquitur ergo